

Dato: 13.02.2019
Referanse: 2016/412 - 1360/2019
Arkiv: 611
Vår saksbehandler: Camilla Anderson
Direkte tlf. 47458630

Kartlegging og verdisetting av friluftsområder i Stor-Elvdal kommune - Sluttbehandling

Utvalgssaksnr.	Utvalg	Møtedato
19/15	Formannskapet	27.02.2019
19/11	Kommunestyret	13.03.2019

Saksdokumenter vedlagt:

Vedlegg:

- 1 Verdisetting friluftslivskartlegging Stor-Elvdal
- 2 Kart_Verdi
- 3 Kart_Område type
- 4 Kart_Sommer/vinter
- 5 Innspill til friluftslivskartlegging – Gåla velforening
- 6 Innspill til friluftslivskartlegging – Koppang sportsfisker

Rådmannen tilrår formannskapet å fremme følgende innstilling overfor kommunestyret:

1. Kommunestyret tar arbeidet med friluftslivskartleggingen til orientering.
2. Kartleggingen gjøres tilgjengelig via kommunens digitale kartløsning
3. Det etableres saksbehandlingsrutiner som sikrer at kartleggingen på et tidlig stadium tas inn som del av beslutningsgrunnlaget, og at det i alle saker som berører friluftslivsinteresser skal redegjøres for hvordan interessene blir berørt og hvilke prioriteringer som er foretatt mht. friluftslivsinteressene ved valg av løsninger.
4. Kartleggingen bør ligge til grunn ved kommende revisjon av kommunedelplanens arealdel og utformingen av denne. Herunder bør det vurderes mulig bruk av hensynssoner og bestemmelser.
5. Foreslått endring for Østkjølen oppdateres i kart og i verdi samt at informasjon om tilrettelegging utdypes for Gåla.

Behandling i Formannskapet - 27.02.2019:

Votering: Rådmannens tilrådning ble enstemmig vedtatt.

Formannskapet sin innstilling til kommunestyret:

1. Kommunestyret tar arbeidet med friluftslivskartleggingen til orientering.
2. Kartleggingen gjøres tilgjengelig via kommunens digitale kartløsning

3. Det etableres saksbehandlingsrutiner som sikrer at kartleggingen på et tidlig stadium tas inn som del av beslutningsgrunnlaget, og at det i alle saker som berører friluftslivsinteresser skal redegjøres for hvordan interessene blir berørt og hvilke prioriteringer som er foretatt mht. friluftslivsinteressene ved valg av løsninger.
4. Kartleggingen bør ligge til grunn ved kommende revisjon av kommunedelplanens arealdel og utformingen av denne. Herunder bør det vurderes mulig bruk av hensynssoner og bestemmelser.
5. Foreslått endring for Østkjølen oppdateres i kart og i verdi samt at informasjon om tilrettelegging utdypes for Gåla.

Behandling i kommunestyret - 13.03.2019:

Votering: Formannskapet sin innstilling ble enstemmig vedtatt.

Vedtak i Kommunestyret - 13.03.2019:

1. Kommunestyret tar arbeidet med friluftslivskartleggingen til orientering.
2. Kartleggingen gjøres tilgjengelig via kommunens digitale kartløsning
3. Det etableres saksbehandlingsrutiner som sikrer at kartleggingen på et tidlig stadium tas inn som del av beslutningsgrunnlaget, og at det i alle saker som berører friluftslivsinteresser skal redegjøres for hvordan interessene blir berørt og hvilke prioriteringer som er foretatt mht. friluftslivsinteressene ved valg av løsninger.
4. Kartleggingen bør ligge til grunn ved kommende revisjon av kommunedelplanens arealdel og utformingen av denne. Herunder bør det vurderes mulig bruk av hensynssoner og bestemmelser.
5. Foreslått endring for Østkjølen oppdateres i kart og i verdi samt at informasjon om tilrettelegging utdypes for Gåla.

Bakgrunn

Bakgrunn

I Nasjonal strategi for et aktivt friluftsliv er det et mål om at det skal stimuleres til kartlegging og verdsetting av friluftslivsområdene i alle landets kommuner, hvor målet er at alle kommunene skal ha kartlagt og verdsatt sine viktigste friluftsområder innen 2018.

Den statlige friluftslivspolitikken, jf. Prop. 1 S (2013-2014) har følgende nasjonale mål:

- Alle skal ha mulighet til å drive friluftsliv som helsefremmende, trivselsskapende og miljøvennlig aktivitet i nærmiljøet og i naturen ellers.
- Områder av verdi for friluftslivet skal sikres og forvaltes slik at naturgrunnlaget blir tatt vare på.
- Allemannsretten skal holdes i hevd.

Kartlegging og verdsetting av friluftsliv er en temakartlegging og ikke en plan. Dette betyr at ferdig gjennomført friluftslivskartlegging, sammen med andre tema som er kartlagt, er med på å danne et viktig kunnskapsgrunnlag ved utarbeidelse av kommuneplan. I tillegg vil det være et viktig dokument for senere planarbeid (arealplan, sti- og løypeplan, snøscooterled etc.) og i enkeltsaksbehandling.

Kartlegging og verdsetting

Kartleggingen og verdsettingen er gjort i henhold til retningslinjer gitt i Miljødirektoratets veileder M98-2013, «Kartlegging og verdsetting av friluftsområder». Friluftsområdene er kartlagt, beskrevet og delt inn i ulike område typer og bruk i henhold til veilederen. Videre ble det gjort en

verdivurdering av hvert område ved hjelp av ulike verdikriterier gitt i veilederen, slik at områdene deles inn i kategorier: A «svært viktig», B «viktig» og C «registrert»

Fylkeskommunen har ansvar for å viderefordre statlige midler avsatt til friluftslivskartlegging. Stor-Elvdal kommune har fått tildelt 45 000,- som utbetales etter at kartdata er oversendt Miljødirektoratet.

Prosess

Det ble satt ned ei arbeidsgruppe bestående av 6 personer. Dette er personer som er godt kjent i Stor-Elvdal, og som representerer ulike brukergrupper, organisasjoner og geografiske deler av kommunen. Det har vært tre arbeidsmøter i arbeidsgruppa. Gruppen har tatt utgangspunkt i registrert kunnskap, sti- og løypekartlegging, og informasjon fra ressurspersoner, og kartfestet dette. Det er utarbeidet et kart som viser ulike friluftslivsområder og hvordan de er kategorisert. Som et ledd i kvalitetssikringen og ferdigstillingen ble kart og beskrivelse/kategorisering/verdisetting av områder lagt ut på høring slik at relevante instanser, interesseorganisasjoner og private kunne komme med innspill om eventuelle justeringer av grenser og verdivurderinger. Kartleggingen og verdisettingen består av et kart og en områdebeskrivelse, hvor beskrivelse av hvert område er knyttet opp mot et ID-nummer i kartet. Til sammen har 45 områder blitt kartlagt og beskrevet.

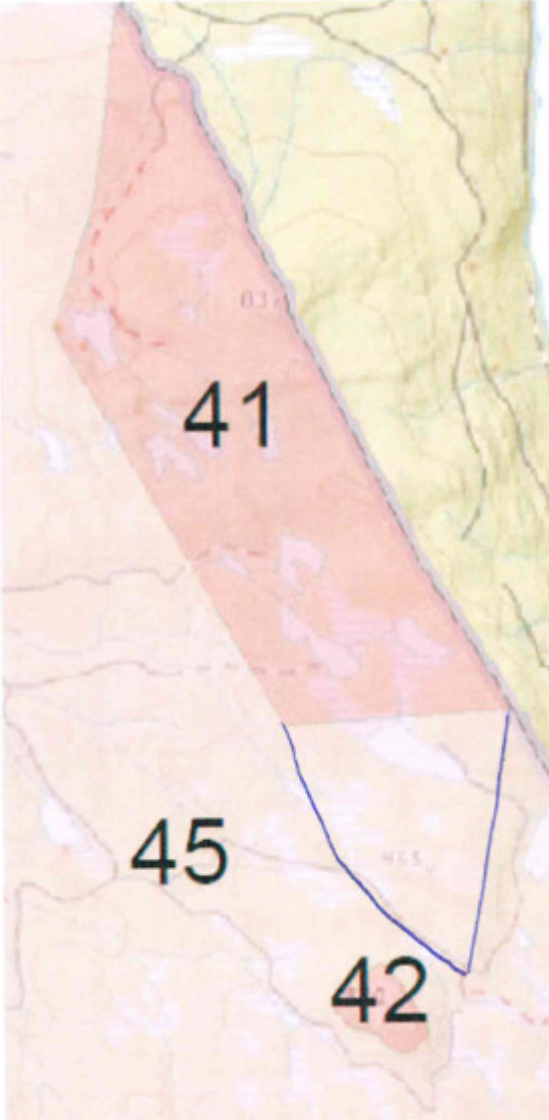
Stor-Elvdal er en kommune hvor du kan utøve friluftsliv «like utenfor stuedøra», og slik sett er hele kommunen et friluftsområde. Derfor er alle de områder som ikke er registrert som A eller B område, gitt en generell verdi C og som et ikke tilrettelagt friluftsområde. I tillegg har noen registrerte områder ikke oppnådd høy nok verdi til å bli kategorisert som A eller B, og har således samme kategori som hele kommunen, dog med en egen beskrivelse for området.

Sluttleveransen vil være digitaliserte kartdata som lagres i nasjonale database hos Miljødirektoratet (www.natubase.no), slik at temakartet vil være tilgjengelig for alle. Temakartet vil bli et viktig kunnskapsgrunnlag i revisjonsarbeidet med Kommuneplanens arealdel, Kommunedelplan for det sentrale byområde og Kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelse.

Som en del av kvalitetssikringsprosessen har de utarbeidete dokumentene som består av kart som viser friluftsområdene og tilhørende områdebeskrivelse og verdisetting («Kartlegging og verdisetting av friluftsområder i Stor-Elvdal») ligget ute på høring i perioden 19.12.2018-04.02.2019. Det har kommet inn to innspill til kartleggingen. Disse kommenteres i vurderingen.

Vurdering

Dato	Innspill	Rådmannens kommentar
03.02.2019 Gåla velforening V/ Bjørn Spongsveien	Vi ønsker å gi innspill til friluftslivskartleggingen for området rundt Gåla seter. I tillegg til aktivitetene som er nevnt i kartleggingen vil vi føye til følgende: Skarvtjønn: Skarvtjønn er et fiskevann som vedlikeholdes av Gåla Velforening. Det er lagt til rette med klopper fra setra og opp til tjønnet hvor det settes ut fisk og er bygget en ljørkoie og gapahuk for allmenn bruk. Dyregravsystemene: Det er gjort en kartlegging av dyregraver i området, og det har vært arrangert guidede turer til disse med orientering. Stort potensiale for merking og infotavler hvis ny skogeier tillater dette. Stor kulturhistorisk verdi. Jernutvinningsanlegg fra rundt Kristi	Rådmannen tar innspillet til etterretning. Utfyllende beskrivelse om tilrettelegging legges inn i områdebeskrivelsen for Gåla. Vedrørende dyregravsystemene og jernutvinningsanlegget hører dette mer under kulturminneplanen.

	<p>fødsel: Det er også gjort en kartlegging av jernutvinningsanlegg i området. For disse har det også vært arrangert guidede turer med orientering. Stort potensiale for merking og infotavler hvis ny skogeier tillater dette. Stor kulturhistorisk verdi.</p> <p>Både dyregravsystemene og jernutvinningsanleggene er nærmere beskrevet i Gålaboka.</p>	
<p>04.02.209 Koppang sportsfisk -ere v/ Erik Trøen</p>	<p>Vi skjønner at det er subjektive måleparametere i en slik undersøkelse. Men det er noen områder vi ville påpeke at det kanskje skulle vært satt andre verdier. Det er også viktig å huske at på sommeren har området flere inngangsveier. Madsskaret og Andråsberget. Slik at det ikke er enkelt å gjøre seg et bilde av trafikken i området. Det er få områder som har slik helårs bruk som dette området og som har gjester praktisk talt hver eneste dag i året. Man kan ikke lengre være alene på Kjølén. For få år siden var det helt vanlig.</p> <p>Grunnen til endringen er 5 på Topp som vi har utnyttet fullt ut og et par gode reportasjer i Alt om Fiske og Ørret Spesial i friluftslivets år der de 12 beste familieområdene for fiske ble presentert. Lagt med i høringen, sist nevnte som kortversjon og en kortversjon for å se hvem vi ble rangert med. Pluss hytteutleie til utenbygdsboende. Området skulle også godt lengre og gått sørover til Netsjøen. Ønsker dere kartforslag på området vennligst meld i fra.</p> <p>Beskrivelsen kunne vært endret:</p> <p>Nærturterreng for Koppang også kalt Vesle Femundsmarka. Oppkjørte løyper om vinteren og mange merkede stier på sommeren. Tilrettelagt med klopper, 15 rasteplasser med benker, gapahuk og åpen ljørbu. Brygge på Skårnsjøen og veranda på Skårnsjøen og Vakkerbu, disse to er mye brukt i dårlig vær når det ikke er folk på hyttene. Båt med redningsvest til fri bruk på Skårnsjøen. Mange fine fiskevann med tillatt isfiske. Mulig å leie hytter ved å kontakte Koppang Sportsfiskere. Pilgrimsleden i Østerdalen går gjennom området.</p> <p>Regionale og nasjonale brukere:</p> <p>En bra andel av alle Lia sine gjester bruker området flittig hele året. Det er en av hovedgrunnene til at Lia Gård har sponset gapahuken Lia Ly og ljørbua på Brennkrok. Pilgrimsleden i Østerdalen.</p> <p>Det er heller ikke uvanlig at fiskere med lengre opphold ved/i Glomma drar en tur opp på kjølén for å fiske på mindre sjøer/tjern som en avveksling til Glomma. Lia Ly er da ofte brukt. Men også videre innover.</p>	<p>Rådmannen ser at bruken av Østkjølen har vært økende de siste årene og at innspillet kan tas til etterretning slik at områdets verdi kan heves fra B til A på bakgrunn av at området brukes av regionale og nasjonale brukere. I tillegg justeres grensen for området som følger:</p>

Ser vi på solgte fiskekort på sommeren har vi mange gjester fra Glåmdalen, Elverum, Hedemarken og videre nedover mot og i Oslo, men også Trøndere. Studenter på Evenstad med hunder, pulk og fjellski med eller uten pilkestang drar på Øst-Kjølen. Vår hytteutleie til ikke medlemmer. På sommeren brukes bruker ofte stier fra Madsskaret. Her ville jeg sagt ganske ofte eller ofte.

Opplevelseskvaliteter:

Øst-Kjølen sine knapper og svært kort avstand mellom vannene er en spesiell natur. Gamle enkle demninger til vannproduksjon, slepveier, to originale dyregraver og en enkel skogsvei bygd kun med bulldoser og ljørbu fra 1862 er spesielle kulturhistoriske opplevelser som har en stor opplevelseskvalitet. Et helt spesielt landskap med de spesielle knappene der det år om annet hekker kongeørn. Årlig jerv og gaupe i området. Mange forskjellige fiskevann tett i tett. Øst-Kjølen har vært turmål i 5 på Topp i en årrekke og har med unntak av noen få år med turer til Pika og Flyvraket vært den mest besøkte toppen. Denne ville vi løftet til Stor. Symbolverdi:

Det må vi sikkert bli flinkere selv. Men så langt vi kjenner til er vi på andre plass i landet i å eie våre egne fiskevann, kun slått av Bodø Fiskeforening. Mens Tromsø jakt og fiskeforening er størst på landareal men mindre enn Bodø og oss på fiskevann. I siste Friluftslivets år var vi kåret til et av 12 beste familievennlige fiskeområde i Norge. Vi blir kalt Vesle Femundsmarka. Så kanskje området har en større symbolverdi enn det man tror i første omgang utenfor vårt område. Middels eller Ganske stor.

Egnethet:

For en som ikke er fisker og spesielt isfisker så tenker man kanskje ikke over betydningen av Øst-Kjølen. I flere og flere områder blir isfiske stengt. I Stor-Elvdal er det spesielt mange muligheter i Sollia/Atnbrua. Der får de mange vinterturister. Sør i kommunen er flere og flere vann/områder stengt for isfiske. Det finnes fortsatt flere enkeltvann, de blir færre år for år, men det er Sollia/Atnbrua og Øst-Kjølen som er hovedtyngden i isfiske i Stor-Elvdal. Så her drister vi oss til å si at Øst-Kjølen er, Spesielt godt egnet.

Tilrettelegging:

Det meste er vel nå nevnt. Viser spesielt til avsnittene beskrivelse og opplevelseskvaliteter. Pluss scooterspor med slodd for det Rause sporet for ski, pulk, hunder, fotturister, truger og nå sykkel. Kommunen er heldig som har et alternativ til

trikkeskinner som i mange områder skaper konflikter. Høy grad av tilrettelegging. Kunnskapsverdier: Viser til opplevelseskvaliteter.	
---	--

Friluftslivskartleggingen gir kommunen et godt verktøy for å vurdere friluftslivsinteressene i areal- og dispensasjonssaker og i andre relevante sammenhenger. Sammen med andre temakartlegginger gir dette god oversikt over viktige ressurser i kommunen. Dette er en rent faglig kartlegging, hvor det ikke er tatt hensyn til andre interesser, administrative forhold eller planer. Avveiningen mot andre interesser må gjøres i kommunens planarbeid, enkeltsaksbehandling, og andre politiske prosesser.

I forbindelse med revidering av kommuneplanens arealdel etter ny plan og bygningslov vil friluftskartleggingen bli vurdert i forhold til andre interesser med tanke på behov for eventuelt planmessig prioritering og sikring av verdifulle friluftslivsområder. Det kan også være aktuelt å synliggjøre verdifulle friluftslivsområder som hensynssone i plankartet. Det vil si områder hvor friluftslivsinteressene skal tas hensyn til i detaljplanlegging og enkeltsaksbehandling.

Inntil kommuneplanens arealdel er revidert, vil kartleggingen i utgangspunktet være likestilt andre interesser og må avveies i den enkelte sak. Friluftslivskartleggingens funksjon vil dermed være et rent faktagrunnlag som grunnlag for beslutninger om arealdisponering.

For at kartleggingen skal kunne bli et aktivt verktøy i arealforvaltningen, forutsettes det at den gjøres tilgjengelig internt og eksternt som del av kommunes digitale webkartløsning. Videre bør utsjekk av friluftslivskartleggingen inngå som del av de ordinære rutineene ved oppstart av plan og byggesaksarbeid, og ved behandling av dispensasjonssøknader, planprogram og konsekvensutredninger.

Høyt score på kartleggingen vil ikke nødvendigvis tilsi at utbygging ikke kan finne sted, men at hensynet til friluftslivet og evt. avbøtende tiltak i denne forbindelse skal være vurdert og begrunnet i saken mht. prioritering og valg av løsninger.

Konklusjon

Det anbefales at friluftslivskartleggingen tas aktivt i bruk i den kommunale saksbehandlingen gjennom følgende tiltak:

- Kartleggingen gjøres tilgjengelig via kommunens digitale kartløsning
- Det etableres saksbehandlingsrutiner som sikrer at kartleggingen på et tidlig stadium tas inn som del av beslutningsgrunnlaget, og at det i alle saker som berører friluftslivsinteresser skal redegjøres for hvordan interessene blir berørt og hvilke prioriteringer som er foretatt mht. friluftslivsinteressene ved valg av løsninger.
- Kartleggingen bør ligge til grunn ved kommende revisjon av kommunedelplanens arealdel og utformingen av denne. Herunder bør det vurderes mulig bruk av hensynssoner og bestemmelser, hvilke områder som prioriteres avsatt til friluftslivsformål.